

سازمان مجازی

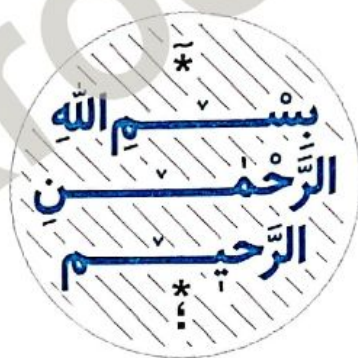
فرزندم در

مریم کوپایه ئیها

با نظارت دکتر زهرا آیت اللهی

bookkroom.ir

فرزندانم در سرزمین مجازی

؛

مریم کوپایه‌نیا

فهرست

۹ | مقدمه

فصل اول

۱۷ | اهمیت استفاده از فضای مجازی در عصر حاضر

۱۸ | ویژگی های اینترنت و فضای مجازی

۲۲ | انواع نگرش افراد به رسانه و فضای مجازی

فصل دوم

۲۷ | کارکرد اطلاع رسانی

۲۹ | کارکرد آموزشی-تربیتی

۳۲ | کارکرد فرهنگی

۳۳ | کارکرد دینی

۳۷ | کارکرد اجتماعی

۳۹ | کارکرد سیاسی

فصل سوم

۴۵ | بحران هویت و اخلال در شکل گیری شخصیت

۴۷ | ترویج فردگرایی

۴۹ | آسیب به خانواده

۵۱ | هرزه نگاری در فضای مجازی و آسیب های آن

۵۲ | بلوغ زودرس

تقلید و تجربه کردن روابط آسیب‌زا	۵۲
خودارضایی و عوارض پس از آن	۵۳
شکل‌گیری باورهای نادرست	۵۳
قرار گرفتن در معرض خشونت و تجاوز جنسی	۵۳
ایجاد ترس از مسائل جنسی و سردرگمی جنسی	۵۴
توصیه‌هایی به والدین	۵۴
تغییر سبک زندگی	۵۵
پایین آمدن آستانه تحمل	۵۸
کسب نکردن مهارت‌های زندگی	۵۸
افزایش حس خشونت طلبی در کودکان	۶۰
کاهش مسئولیت‌پذیری	۶۱
خطر ابتلا به افسردگی	۶۲
خطر ابتلا به وسواس فکری-عملی	۶۳
اختلالات خواب	۶۴
اعتیاد روانی به فضای مجازی	۶۵
علل وابستگی به فضای مجازی	۶۹
بیوشیمی مغز و اعتیاد به فضای مجازی	۷۰
تست اعتیاد اینترنتی	۷۲
راهکارهای مناسب برای ترک اعتیاد اینترنتی	۷۵
فوبینگ	۷۷

فصل چهارم

انواع راهکارها (اقدامات درون فردی و اقدامات برون فردی)	۸۱
اقدامات درون فردی	۸۳
کسب سواد رسانه‌ای	۸۳
رژیم مصرف رسانه‌ای	۸۴
تفکر انتقادی	۸۶
تجزیه و تحلیل محتوای رسانه	۸۷
تولید رسانه‌ای	۸۷

۸۸	کنترل بیرونی و اقدامات برون فردی
۸۸	میانجیگری
۱۰۱	فیلترینگ و ابزارهای کنترل والدین
۱۰۲	الف. نرم افزارهای ایرانی:
۱۰۶	ب. نرم افزارهای خارجی
۱۰۷	وضعیت برخی کشورها در زمینه استفاده از نرم افزارهای حفاظت از کودکان

فصل پنجم

۱۱۳	امکانات فضای مجازی در زمینه استفاده بهتر از این فضا
۱۱۳	الف. کانال انجمن حمایت از خانواده و اینترنت:
۱۱۳	ب. مرکز سواد فضای مجازی:
۱۱۴	امکانات فضای مجازی در زمینه تربیت فرزندان
۱۱۴	سایت های مفید و کاربردی برای مربیان و والدین
۱۱۸	وبلاگ های مفید برای مربیان و والدین

فصل ششم

۱۲۳	بازی ها
۱۵۵	سایت ها و وبلاگ ها
۱۵۹	فهرست منابع

مقدمه

مولانا در دفتر سوم مثنوی حکایتی دارد به نام مارگیر و اژدها.^۱ داستان از این قرار است که مارگیری، اژدهایی یخ زده، بی جان و ضعیف را ماری مرده می پندارد و آن را از کوهستان پر برف برای تماشای مردم به شهر می آورد. با تابش نور خورشید بر پیکر یخ زده اژدها، رفته رفته یخ ها شروع به باز شدن می کند و به ناگاه اژدها جان می گیرد و به سوی مردم حمله ور می شود و شکارچی خود را هم می بلعد.

به نظر می رسد سرنوشت تکنولوژی های ارتباطی امروز بی شباهت به اژدهای حکایت مولانا نیست. آن ها با گرمایی که از خانه ها و زندگی ما می گیرند، کم کم جان گرفته اند و اگر حواسمان نباشد، به زودی صاحبان شان را نیز به کام خود می کشند.

ویژگی اصلی عصر حاضر را می توان پیشرفت در فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی دانست که روز به روز بیشتر در اختیار بشر قرار می گیرد. این فناوری ها که در بدو پیدایش صرفاً در اختیار مراکز بود؛ امروزه در همه جا حضور دارد؛ در خانه، مدرسه، جامعه و ...

۱. رک. جلال الدین محمد مولوی، مثنوی معنوی، ص ۳۴۱-۳۴۴.

محور اصلی کارکرد این فناوری‌ها تکنولوژی اینترنت است که زندگی روزانه ما را در خانه، محیط آموزشی و محیط کار تغییر داده است.

اینترنت منبع غنی اطلاعات، دانش و قدرت است. پژوهشگران معتقدند که اینترنت می‌تواند باعث ایجاد اشکال جدید و مثبتی از تعاملات و فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی شود. اینترنت ابزار ورود به فضای مجازی است. نمی‌توان فضای مجازی را مترادف با اینترنت دانست؛ اما شاید بتوان گفت: «خدمات فضای مجازی مهم‌ترین بعد اینترنت به شمار می‌آید». در مجموع باید گفت، اینترنت و فضای مجازی، مجموعه‌ای از تمامی رسانه‌هاست و در آن هم پیام کتبی، صوتی و شفاهی تولید می‌شود و هم محتوای تبلیغی و ایدئولوژیک دارد.

۱۱

مقدمه

در این کتاب، منظور ما از به‌کاربردن اصطلاح «فضای مجازی»، خدمات کامپیوتری مبتنی بر اینترنت یا جنبه‌های دیگر استفاده از رایانه یا گوشی‌های هوشمند است که کودکان را به صورت ذهنی و فیزیکی درگیر خود می‌کند؛ مانند سایت‌ها، شبکه‌های اجتماعی، بازی‌های رایانه‌ای و... البته ممکن است در برخی موارد، اصطلاح «فضای مجازی» و در مواردی نیز واژه «اینترنت» را به‌کار ببریم.

این پیچیده‌ترین اختراع تاریخ زندگی بشر، می‌تواند بالاترین موهبت یا بدترین کابوس باشد! درحقیقت این ابزار جدید، امکانی گسترده فراهم می‌کند که نحوه استفاده از آن، سودمندی یا زیانمندی آن را تعیین می‌کند؛ بنابراین اینترنت نیز همانند دیگر

وسایل ارتباطی می‌تواند نعمت یا نعمت باشد.

شاید بتوان استفاده از اینترنت و فضای مجازی را به مصرف دارو نیز تشبیه کرد. همان طور که اگر دارو با مدیریت صحیح مصرف نشود، به جای درمانگری آسیب‌زایی می‌کند، اینترنت نیز نظیر دارویی ذهنی و روانی می‌تواند به توسعه ذهن و رشد آدمی کمک کند؛ اما اگر انسان از آن صحیح استفاده نکند؛ به مراتب بیشتر از زمانی که به فضای مجازی دسترسی ندارد، آسیب می‌بیند. محققان می‌گویند: امروزه تعریف جهل، صرفاً «نداشتن اطلاعات» نیست؛ بلکه «داشتن اطلاعات غلط» یا پردازش نکردن درست اطلاعات نیز، نوعی جهل است.

از اثرات مثبت فضای مجازی افزایش هم‌گرایی اجتماعی، فرصت کسب دانش و مهارت‌های جدید، سهولت در استفاده از خدمات آنلاین، ایجاد فرصت‌های آموزشی و شغلی جدید، افزایش سرعت در خبررسانی، سرگرمی‌های جدید و... است.

از آسیب‌های استفاده ناصحیح از اینترنت نیز اعتیاد اینترنتی، فردگرایی و انزوای اجتماعی، افزایش خشونت، آسیب‌های پورنوگرافی (هرزه‌نگاری) در اینترنت، بحران هویت یا اختلال در شکل‌گیری شخصیت، ایجاد تنش‌های خانوادگی، تغییر سبک زندگی و... است.

با وجود این آسیب‌ها، می‌توان به فضای مجازی امیدوارانه و مثبت نگاه کرد؛ زیرا راهکارهایی برای استفاده صحیح و کاهش آسیب‌های آن وجود دارد. کارشناسان این عرصه در مورد راه‌های

مختلف کاهش آسیب‌های فضای مجازی از جمله فیلترینگ، سواد رسانه‌ای،^۱ رژیم رسانه‌ای و... نظریاتی را مطرح می‌کنند که در این نوشتار در حد توان، به آن‌ها خواهیم پرداخت.

هرچند فواید و آسیب‌های فضای مجازی اختصاص به سن خاصی ندارد، به دلیل آنکه کودکان برای تصمیم‌گیری مناسب در مورد چگونگی استفاده از این امکانات، به رشد کافی نرسیده‌اند، والدین آن‌ها در هدایت آن‌ها مسئولیتی جدی دارند. آن‌ها باید تلاش کنند که فرزندانشان از فضای مجازی استفاده بهینه کنند و از آسیب‌های آن در امان بمانند.

در کتاب حاضر می‌کوشیم، پدران و مادران را راهنمایی کنیم و به آن‌ها بیاموزیم که فرزندان خود را که در سن کودکی به سر می‌برند، برای استفاده صحیح از فضای مجازی تربیت کنند. به گونه‌ای که در سن جوانی از توانمندی لازم برای بهره‌برداری مناسب از این امکانات برخوردار باشند.

قیمت: بیست و پنج هزار تومان

استفاده از فضای مجازی به مصرف دارو شبیه است؛ همان طور که اگر دارو صحیح مصرف نشود، آسیب می‌زند، فضای مجازی نیز مانند داروی ذهنی و روانی می‌تواند به توسعه ذهن و رشد آدمی کمک کند، اما اگر انسان از آن صحیح استفاده نکند، به مراتب بیشتر از زمانی که به فضای مجازی دسترسی ندارد، ضرر می‌کند.

کتاب حاضر، ویژه والدین و نیز مربیان کودکان (کمتر از سیزده سال) به نگارش درآمده و تلاش کرده است پدران و مادران را راهنمایی کند تا فرزندانشان را در کودکی به گونه‌ای تربیت کنند که در جوانی از توانمندی لازم برای استفاده صحیح از فضای مجازی و بهره‌برداری مناسب از امکانات آن برخوردار شوند.

دفتر نشر معارف
تلفکس: ۰۲۵ - ۳۷۷۴۰۰۰۴